

Nr 17.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående utgifter å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1947/48, i vad propositionen avser socialdepartementets verksamhetsområde.

(3:e avd.)

Driftbudgeten.

Femte huvudtiteln.

1:o) Åtgärder till förebyggande och hävande av invaliditet. I propositionen nr 2 har Kungl. Maj:t (bilaga 4, punkt 2, s. 15 och 16 av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över socialärenden för den 3 januari 1948) föreslagit riksdagen att till Åtgärder till förebyggande och hävande av invaliditet å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1947/48 anvisa ett reservationsanslag av 1 950 000 kronor.

Under ifrågavarande anslag ha till kostnader för vård å kuranstalt beräknats 3 755 000 kronor för budgetåret 1946/47 och 4 985 000 kronor för budgetåret 1947/48. Huvuddelen av nämnda belopp avser vårdavgifter vid de av pensionsstyrelsen disponerade kuranstalterna. Patienterna å dessa erlägga en avgift å i regel 2 kronor 30 öre för dag. Återstående kostnader bestridas av pensionsstyrelsen. De på styrelsen fallande kostnaderna ha avsevärt stegrats under föregående och innevarande budgetår, framförallt till följd av ökade personal- och löneutgifter. Härtill ha främst bidragit de löneregleringar, som kommit till stånd för landstingens befattningshavare fr. o. m. den 1 januari 1947 och för statstjänstemän fr. o. m. den 1 juli 1947. Vidare ha vissa av de orter, å vilka kuranstalterna äro belägna, fr. o. m. den 1 juli 1947 uppflyttats i högre ortsgrupp. För täckande av de under budgetåren 1946/47 och 1947/48 uppkomna och beräknade merkostnaderna har det syntts oundgängligt, att ett tilläggsanslag av 1 950 000 kronor anvisas.

Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag och hemställer alltså,

att riksdagen må till *Åtgärder till förebyggande och hävande av invaliditet* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1947/48 anvisa ett reservationsanslag av 1 950 000 kronor.

2:o) Statens skolor tillhörande barna- och ungdomsvården: Byggnadsarbeten m. m. Kungl. Maj:t har (punkt 3, s. 16—20) föreslagit riksdagen medgiva att från reservationsanslaget till Statens skolor tillhörande barna- och ungdomsvården: Byggnadsarbeten m. m. må intill ett belopp av 85 800 kronor bestridas dels kostnader för i statsrådsprotokollet omförmälda ändringsarbeten å tvättinrättningen vid Lövsta skolhem och yrkesskola, dels ock i statsrådsprotokollet angivna merkostnader för uppförande av personalbostadshus vid Folåsa och Gräskärrens skolhem.

Enligt riksräkenskapsverkets budgetredovisning förelåg vid ingången av budgetåret 1947/48 å anslaget en reservation av 2 116 784 kronor. I reservationen ingår ett belopp av 285 300 kronor, vilket avsetts för uppförande av gymnastikhus m. m. vid vissa skolor. Beloppet i fråga har undantagits från vederbörande myndighets disposition genom Kungl. Maj:ts beslut den 30 december 1939. Redan dessförinnan hade Kungl. Maj:t emellertid av beloppet utanordnat 5 291 kronor till ersättning åt anlita arkitekt. Då sålunda ett belopp av allenast 280 009 kronor bort undantagas, avser Kungl. Maj:t att, därest riksdagen icke däremot anmäler erinran, sedermera meddela rättelse av sitt den 30 december 1939 fattade beslut. Kostnadsberäkningarna för berörda byggnadsarbeten äro numera starkt föråldrade. Där- est arbetena i framtiden skola komma till utförande ha de därför ansetts böra göras till föremål för helt nya beräkningar. Med hänsyn härtill an- ses det återtagna beloppet, här beräknat till 280 009 kronor, icke längre böra bindas vid sitt ursprungliga ändamål.

Under anslaget ha ytterligare besparingar kommit till stånd om samman- lagt 16 780 kronor. Tillgängliga besparingar utgöra således (280 009 + 16 780) 296 789 kronor.

Genom ett antal beslut har Kungl. Maj:t av förevarande anslag anvisat medel till ersättning åt enskilda personer för arkitekt- eller sakkunnigupp- drag i samband med vissa byggnadsarbeten vid de statliga ungdomsvårds- skolorna. I vissa fall har härvid förekommit, att i Kungl. Maj:ts brev icke angivits, att det vore fråga om avräkning å förut anvisade belopp, varför statskontoret tolkat vederbörande beslut såsom nyanvisning. Då de för resp. byggnadsarbeten av riksdagen anvisade beloppen i flera fall redan varit för- brukade vid tiden för Kungl. Maj:ts beslut i ersättningsärendena, har här- igenom ett belopp av tillhoppa 10 085 kronor kommit att utanordnas utan att medel funnits tillgängliga genom tidigare anvisningar. Sistnämnda be- lopp har, därest riksdagen icke framställer erinran däremot, avsetts skola avdragas från de tillgängliga besparingarna å anslaget. Det sammanlagda besparingsbeloppet skulle i så fall utgöra (296 789 — 10 085) 286 704 kro- nor. Dessa medel ha ansetts böra få kvarstå å anslaget.

Kungl. Maj:ts föreliggande förslag innebär, att ifrågavarande medel, där- est de av riksdagen medgivas kvarstå å anslaget, skulle intill ett belopp av 85 800 kronor omdisponeras för vissa byggnadsföretag och installationer m. m. vid de statliga ungdomsvårdsskolorna. Av beloppet ha 18 000 kronor

avsetts för anskaffande och installation av tvättmaskiner m. m. i tvättinrättningen vid Lövsta skolhem och yrkesskola samt 52 300 och 15 500 kronor såsom förstärkning av tidigare beviljade medel för fullbordande av tidigare beslutade personalbostadshus vid Folåsa och Gräskärns skolhem.

Utskottet finner ej anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts förslag och hemställer alltså,

att riksdagen må medgiva, att från reservationsanslaget till *Statens skolor tillhörande barna- och ungdomsvården: Byggnadsarbeten m. m.* må intill ett belopp av 85 800 kronor bestridas dels kostnader för ifrågavarande ändringsarbeten å tvättinrättningen vid Lövsta skolhem och yrkesskola dels ock angivna merkostnader för uppförande av personalbostadshus vid Folåsa och Gräskärns skolhem.

3:o) **Bidrag till driften av icke statliga skolor tillhörande barna- och ungdomsvården.** Kungl. Maj:t har (punkt 4, s. 21 och 22) föreslagit riksdagen att medgiva, att till Bistaborgs yrkes- och hemskola samt Margretelunds yrkesskola må av det å riksstaten för budgetåret 1947/48 under femte huvudtiteln uppförda förslagsanslaget till *Bidrag till driften av icke statliga skolor tillhörande barna- och ungdomsvården* utgå bidrag av statsmedel för täckande av driftunderskott med resp. 11 000 och 60 000 kronor.

De i propositionen åsyftade driftunderskotten hänföra sig i vad avser Bistaborgs yrkes- och hemskola till år 1945 samt beträffande Margretelunds yrkesskola till budgetåret 1946/47. Underskotten ha uppstått främst på grund av ökning av löne-, beklädnads- och bränslekostnaderna, men för Margretelunds del därjämte genom att utgifterna för inventarierna, reparationer, onera och tjänster m. m. ökat samt genom ständigt ökade krav på personalförstärkningar. I likhet med vad som tidigare skett i samband med beslut om utgivande av ersättningar för driftförluster vid icke statliga ungdomsvårdsskolor har såsom villkor för de nu ifrågavarande ersättningarnas utbetalande ansetts böra föreskrivas, att skolornas utgiftsstat i fortsättningen skola i förväg granskas av socialstyrelsen. Sådan granskning har skett beträffande Bistaborgs utgiftsstat för kalenderåret 1947 och beträffande Margretelunds utgiftsstat för budgetåret 1947/48.

Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag och hemställer alltså,

att riksdagen må medgiva, att till Bistaborgs yrkes- och hemskola samt Margretelunds yrkesskola må av det å riksstaten för budgetåret 1947/48 under femte huvudtiteln uppförda förslagsanslaget till *Bidrag till driften av icke statliga skolor tillhörande barna- och ungdomsvården* utgå bidrag av statsmedel för täckande av driftunderskott med resp. 11 000 och 60 000 kronor.

4:o) **Fortsatt undersökning rörande hälsoriskerna vid Bolidens gruvaktiebolags smältverk i Rönnskär.** Kungl. Maj:t har (punkt 5, s. 22 och 23) föreslagit riksdagen att till Fortsatt undersökning rörande hälsoriskerna vid Bolidens gruvaktiebolags smältverk i Rönnskär å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1947/48 anvisa ett reservationsanslag av 35 000 kronor.

Å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1945/46 anvisade 1946 års riksdag ett reservationsanslag av 55 000 kronor för specialistundersökning av omkring 180 arbetare vid Rönnskärsverket, vilka företett symptom som kunde tyda på hälsoskador förorsakade genom arbetet vid verket. En motsvarande undersökning å ett antal personer från annan arbetsplats i samma trakt har ansetts erforderlig för ett tillförlitligt bedömande av de tidigare undersökningarnas resultat. Ett fullföljande av de företagna undersökningarna vore av vikt såväl för bedömande av yrkesriskerna vid Rönnskärsverket som ur mera allmän arbetarskyddssynpunkt. Viss del av undersökningen (avseende lung- och hjärtfunktioner m. m.) har tänkts skola utföras i orten å cirka 250 personer, medan undersökningen i övrigt (halsundersökning) skulle ske i Stockholm och begränsas till ett 30-tal personer. Kostnaderna för undersökningsprogrammets genomförande ha uppskattats till cirka 35 000 kronor. Det har emellertid förutsatts, att även halsundersökningen, om så skulle visa sig möjligt, utföres å resp. arbetsplatser.

Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag och hemställer alltså,

att riksdagen må till *Fortsatt undersökning rörande hälsoriskerna vid Bolidens gruvaktiebolags smältverk i Rönnskär* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1947/48 anvisa ett reservationsanslag av 35 000 kronor.

5:o) **Undersökning rörande skiftarbetets inverkan på hälsotillståndet.** Kungl. Maj:t har (punkt 6, s. 24—26) föreslagit riksdagen att till Undersökning rörande skiftarbetets inverkan på hälsotillståndet å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1947/48 anvisa ett reservationsanslag av 45 000 kronor.

Till undersökning rörande skiftarbetets inverkan på hälsotillståndet har å riksstaten för budgetåret 1946/47 anvisats ett reservationsanslag av 105 000 kronor.

Det föreslagna förstärkningsanslaget är avsett för utförande dels av vissa, av pågående arbetstidsutredning önskade statistiska och medicinska undersökningar, dels ock av vidgad undersökning rörande bostadsförhållandenas inverkan på skiftarbetares sömn.

Utskottet får med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts ifrågavarande förslag hemställa,

att riksdagen må till *Undersökning rörande skiftarbetets inverkan på hälsotillståndet* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1947/48 anvisa ett reservationsanslag av 45 000 kronor.

Uppskjuten fråga.

6:o) Utskottet kommer framdeles att avgiva utlåtande beträffande Kungl. Maj:ts under punkten 1: Allmän bostadsräkning m. m. framställda förslag, vilket utskottet härmed får för riksdagen

anmäla.

Stockholm den 17 februari 1948.

På statsutskottets vägnar:

J. B. JOHANSSON.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit:

från första kammaren: herrar Johan Bernhard Johansson, Oscar Olsson, Pauli, Lindström, Larsson, Karl Andersson, Gustaf Karlsson, Mannerskantz, Heiding, fröken Andersson, herrar Ivar Persson och Ohlon; samt

från andra kammaren: herrar Eriksson i Stockholm, Törnkvist, Skoglund i Doverstorp, Andersson i Malmö, Rubbestad, Mårtensson, Lindholm, Pettersson i Dahl, fru Alvé, herrar Boman i Kieryd, Petterson i Degerfors och Sefve.
